

מערך שיעור בנושא ליחידה "תקשורת ותרבות" בנושא שייכות לסוגה

כתבו: הדר גרוס דהן ואן אילן

מאי 2021

מטרות:

התלמיד ידע לזהות את הקבוצות השונות בטקסטים תקשורתיים.
התלמיד יבין שלכל סוגה יש מאפיינים ייחודיים.
התלמיד ידע ויבין שלכל סוגה יש תת סוגה.
התלמיד ידע כי ניתן לחלק את הסוגות גם על פי "פורמטים תקשורתיים".
התלמיד יבין את השוני בין טקסט פתוח לטקסט סגור.

פתיחה:

הקרנת קטע ממערבון : https://www.youtube.com/watch?v=WCN5JJY_wiA
שאלה לתלמידים: באיזו סוגה מדובר? כיצד אתה מזהים את הסוגה?

גוף השיעור:

הגדרה למושג ז'אנר - בעברית: סוגה = סיווג לקבוצות על פי מאפיינים משותפים : חזותיים, קוליים ועלילתיים.

א. מבחינים בין ארבע קבוצות של סוגות שעל פיהן אפשר למיין טקסטים תקשורתיים:

1. תחרויות:

דוגמת שעשועונים ותוכניות ריאליטי, מתקיימות בין משתתפים המשחקים את עצמם באופן שנועד לרגש ולרתק. דוגמא:

<https://www.youtube.com/watch?v=PFn6U7SsBeI>

2. חדשות ותיעוד:

ניתוח אירועים מהמציאות באמצעות שימוש בשפה אובייקטיבית שכלתנית. דוגמא:

<https://www.youtube.com/watch?v=1Q5CXN7soQg>

3. שכנוע:

סוגה שכוללת את כל הטקסטים השכנועיים, לרבות פרסומות קולנועיות וטלוויזיוניות ואתרי מפלגות פוליטיות. דוגמא:

<https://www.youtube.com/watch?v=S2nBBMBjS8w>

4. עלילה:

סיפורים בדיוניים, דוגמא: <https://www.youtube.com/watch?v=jnBT0izYi7A>

• **להראות דוגמא לכל סוגה**

ב. מעבר לחלוקה הראשונית הכללית אפשר לראות כיצד סוגות משנה מתכנסות תחת ההגדרה

הכללית:

למשל –

סוגת העלילה

כוללת סרטים וספרים של מתח, אימה, סרטי מדע בדיוני, סרטי התבגרות ועוד.

סוגת החדשות ותיעוד

כוללת כתבות חדשותיות, סרטי תעודה, כתבות תחקיר ועוד.

ג. חלוקה נוספת היא על פי "פורמטים תקשורתיים":

חלוקה ממוקדת יותר בתוך כל אחת מהסוגות שנועדה לאפשר הגדרה ספציפית עוד יותר.

למשל בחדשות מתייחסים לפורמט של "סיפור משבר" שמשמש דיווחים מסוגים שונים: משבר

פוליטי, משבר צבאי, משבר משפחתי ועוד. דוגמא:

<https://www.youtube.com/watch?v=8JGiY5oD580>

פעילות אינטראקטיבית-

לפי קבוצות- כל קבוצה תחפש באתרי החדשות דוגמה לפורמט, תדון על מאפייניו ותציג במליאה.

קבוצת משבר פוליטי, קבוצת משבר צבאי, קבוצת משבר משפחתי, משבר חברתי .

להדגיש כי לכל סוגה יש מאפיינים ייחודיים לה:

למשל סוגת האימה- בעלילה ... מתאפיינת ברכיבים חזותיים ספציפיים כמו לילה אפלולי או

בתים עתיקים. דוגמא: <https://www.youtube.com/watch?v=dCLOqdzAP9E>

סוגת החדשות- צילומי אולפן, מגישים בלבוש רשמי, מוטיב של שעון. דוגמא:

<https://www.youtube.com/watch?v=cBOosYZdUzc>

ד. חלק מהסוגות מתאפיינות בהיותן טקסט פתוח וחלק בהיותן טקסטים סגורים.

טקסט סגור- יוצא מסר חד משמעי, שאינו מאפשר פרשנויות מגוונות.

למשל- בסרטי מתח ופעולה ברור לאורך כל הדרך מיהו הטוב ומיהו הרע וסרטים אלו מסתיימים

באופן חד משמעי. כלומר בניצחונו של הטוב על הרע. דוגמא:

<https://www.youtube.com/watch?v=XAF4P6dl1R8>

טקסט פתוח- ניתנת לקהל האפשרות לבחור עם מי להזדהות. סיומם של טקסטים כאלה לא

אמור להיות חד משמעי.

למשל- בתוכניות ריאליטי הצופה פוגש דמויות רבות, שמייצגות השקפות עולם מגוונות. אין מסר

חד משמעי והצופה יכול לבחור להזדהות עם איזה דמות שיבחר. דוגמא:

https://www.youtube.com/watch?v=SpAOjL_3gEE

סיכום השיעור

משימה אינטראקטיבית-

כל קבוצה תפיק סרטון ז'אנר שונה בהתאם למאפיינים שלמדו.

שאלת עמ"ר-

צפה בקישור המצורף <https://www.youtube.com/watch?v=VVgzA053Ifg>

וענה על שתי השאלות:

א. הסבר האם התוכנית "האח הגדול" היא טקסט פתוח?

ב. האם יש מקום להצגת האלימות כפי שבאה לידי ביטוי בקישור שלפניך בשעת

צפיית שיא?

הבע את עמדת בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על 2

מושגים מהחומר הנלמד.

ביבליוגרפיה

מתוך הספר – מתקשרים, ספר לימוד בתקשורת לחט"ע, ד"ר דוד לוינ ומור חסיד- לוי,

עמוד 165 - 166.